

Europos LIETUVIS

Nr. 12 (954).

Londonas, 1967 metų kovo mėn. 21 d.

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

XXI metal

PO SOVIETINIŲ KEVALŲ

KELIAIS SAKINIAIS

Naujai statomame Maskvos mikrorajone, Lomonosovo ir Mičurino prospektų sankryžoje, atidarytas naujas 802 vietų kino teatras „Litva“ (Lietuva). Teatro foje baldus gamino Vilniaus, Kauno ir Šiaulių gamyklos.

Knygų rūmai Vilniuje ruošia pilną lietuvių nacionalinę bibliografiją, kuri iš viso turėsianti apie 60 tomų ir apimsianti tokius skyrius, kaip periodinių leidinių bibliografiją, Lietuvoje išėjusias knygas svetimomis kalbomis, užsienyje išleistas knygas apie Lietuvą ir pan. „Ši darba dirbs dvi kartos“, pareiškė Knygų rūmų direktorius A. Ulpis. Pirmasis tomas jau paruoštas, apimantis trijų tūkstančių leidinių aprašus (nuo Mažvydo katekizmo iki Valančiaus ir Ivinskio kalendorių 19 a.). Manoma, kad tomas ruošiant labai pravarčius buvo prof. Vaclo. Biržiškos išeivijoje išleistas „Aleksandrynas“, sukaupęs labai daug vertingos istorinės medžiagos.

Pasaulinėje parodoje Montrealyje, pavadintoje „Ekspo-67“, didžiausią paviljoną ruošia Sovietų Sąjunga. To paviljono direktorius P. Červakovas aiškino, kad kokie kokie skrydžiai būsią eksponatų iš Lietuvos, kaip antai: Vilniaus gamyklos precizinės staklės, Kauno Politechnikos instituto automatiškai užrašanti ultragarsinis interferometras ir kt. Parodoje bus išstatyti tapytojo A. Švažo, skulptoriaus P. Kisieliiaus, grafikų A. Skirutytės, R. Gibavičiaus, A. Makinaitės, vitražininkų K. Morkūno, A. Stoškaus, A. Garbauskio kūrinių. Po parodos atidarymo, balandžio 28 d., lankytojams lietuviškieji eksponatai, kaip paprastai tokiais atvejais, bus pateikti su „Made in USSR“ etikete.

Vasario pradžioje Vilniaus Rašytojų klubas įvyko pokalbis apie lietuvių išeivių literatūrą. Spaudoje paminėti pokalbyje dalyvavusieji rašytojai A. Baltrušas, A. Baltakis, J. Dovydatis, V. Karalius, A. Pocius. Pranešimą padarė žurnalistas Vyt. Kazakevičius, „Gimtojo krašto“ („Tėvynės balso“ įpėdinio) vyr. redaktorius pavaduotojas, kuris, atrodo, specializuojasi išeivių lietuvių literatūroje. Pastaruoju metu Vyt. Kazakevičius apžvalgė apie išeivių kultūrinę veiklą nuolat spausdina literatūros mėnraštis „Pergalė“ ir kiti leidiniai. Apžvalgėse neproporcingai daug vietos skiriama didesnio kultūrinio reikšmės nepaliekantiems JAV lietuvių komunistų krutėjimui, kitas išeivių kūrybines pastangas aiškinant pagal kompartijos liniją. Kai kurios Vyt. Kazakevičiaus spausdintos išeivių knygų recenzijos buvo mokomai su pastebimu objektyvumu pastangom paruoštos.

Kauno Politechnikos Institutas neseniai išdavė 10.000-jį inžinieriaus diplomą Vytautui Balčiui iš Šilalės, kuris labai gerai apgynė diplominį darbą „Kėdinių chemijos kombinato elektrinės išplėtimas“. KPI šiuo metu yra 14 fakultetų, kuriuose studijuoja (įskaitant neakivaizdinius) 18.000 studentų. Politechnikos Institutas buvo įsteigtas po karo, Kaune uždarus Vytauto Didžiojo Universitetą. Todėl KPI laikytinas VD Universiteto Technikos fakulteto tęsia.

Prie Šeduvos (Radviliškio rajone) Kauno, Panevėžio ir Šiaulių kelių sankryžoje stovinčiame sename vėjo malūne įrengta įdomi svetainė, pavadinta „Užuovėja“. Prie vėrus duris patenkama į kokią, kur vietoj stalo pasitarnauja senos girtos, o vietoj kėdžių — maišai. Sienas puošia metai kaliniai, vaizduojantys vėlinių figūras. Sukti laiptai veda į antrą aukštą, kur salės dalis, kaip girtos, sukasi. Svetainė iš viso apie šimtas vietų. Aukštos kėdės įrašytos įdomios liaudies patarlės: „Su pilvu nepasigincysi“, „J malūną pakliuvs, miltuos išieisi“ ir pan. Svetainėje naudojami indai ir visos dekoracijos — pagal liaudies tradicijas. Padavėjos maistą atneša ne ant įprasto padėklo, bet pintinėse — lauknešeliuose.

Spalio viduryje Kauno dramos teatras gastroliuoja Maskvoje su D. Urnevičiūtės „Vadink mane motina“, K. Borutos „Baltaragio malūnu“, Garcia Lorcos „Bernardos Albos namais“ ir A. Čechovo „Trim sėsėrim“. Po išvykos Maskvoje kauniečiai vaidins ir Estijoje.

Pastebėjimas, kad repertuare nėra nė vieno rusų sovietinio dramaturgo veikalo. Apalmai pastaruoju metu Lietuvos teatrai į savo repertuarus įtraukia vis didesnę skaičių klasikų ir dabartinių Vakarų dramaturgų veikalo.

—M. V-Is

PASAULINIS KONFLIKTAS IR LIETUVA

DBLS PIRMININKO PRANEŠIMAS SUVAŽIAVIMUI 1967 M. KOVO 4 D.

Kasmet, kai susirenkam į DBLS suvažiavimą, mūsų akys kraspa į Lietuvą. Mes apžvelgiame tarptautinę padėtį ir žiūrime, kas vyksta mūsų tėvynėje. Iš to mes susidarome vaizdą, kurį bandomė perduoti kitiems. Visiems mums rūpi Lietuvos išsilaisvinimas, todėl šį suvažiavimą pradėdame politine apžvalga.

Nors Lietuva mums labai rūpi, todėl Lietuvos laisvės klausimas mums atrodo svarbiausias iš visų pasaulinių problemų, vis dėlto Lietuva nėra pasaulio dėmesio centre. Didžiosios pasaulio valstybės domisi didesniais dalykais, stambesniais problemomis, kurias išsprendus paaiškėtų ir Lietuvos bei kitų Baltijos kraštų laisvės ar nelaisvės klausimas.

Iš vienos pusės mes turime demokratinį pasaulį, kuris siekia įtikinti kitas tautas, kad demokratinė santvarka yra geriausia. Iš kitos pusės — propaguojantis totalitarinės santvarkos, daugiausia komunistų valdomose kraštuose, kurie be griežto policinio režimo negalėtų išsilaikyti nei savo kraštuose ir bando smurto priemonėmis primesti savo santvarką kitoms tautoms.

Prieš kelerius metus padėtis labiau susikomplicavo, kai komunistai pradėjo suvaržyti, kad didžiatautinis nacionalizmas bei imperializmas gali išsivystyti ne tik kapitalizmo, bet ir komunizmo sąlygomis. Kivirčas tarp rusų ir kiniečių komunistų kaip tik parodė, kad šios dvi komunistų valdomos valstybės yra imperialistinės. Abi siekia išplėsti savo teritorijas kitų, mažesnių kraštų sąskaiton, ir abi ekonomiškai išnaudoja mažesnes tautas.

Konfliktas, kuris kilo tarp rusų ir kiniečių, nėra naujas. Jugoslavijos komunistai buvo pirmieji, kurie pasipriešino rusų viešpatavimui Rytų ir Vid. Europoje. Kiniečiai, būdami gausiausia ir seniausia kultūra, ros tauta, negalėjo pakęsti rusų kizimosi ir jų vidaus reikalus. Rusai, iš kitos pusės, apeliuoja į viso pasaulio komunistus, šaukdami vienybę, be kurios jie negali atsispirti prieš demokratinį pasaulį. Tuo būdu komunistinis pasaulio blokas skilo, ir Sov. Sąjungos svoris pasaulio politikoje sumažėjo. Dėl to pradėjo ieškoti sąjungininkų Vakaruose.

Tuo tarpu nėra jokių duomenų, kurie leistų galvoti, kad iš rusų-kiniečių kivirčo kils karas Azijoje. Priešingai, rusai deda daug pastangų sureguliuoti santykiams su kiniečiais. Pačioje gi Kinijoje padėtis dar nenustovėjusi. Partijos vadovybė nesutaria dėl politinės linijos. Mao ir jo šalininkai nenori būti Maskvos satrapais, bet maž daug tiek pat kitų (kurių dauguma „kultūrinės revoliucijos“ eigoje atsidūrė kalėjime) yra gerų santykių su Sov. Sąjunga šalininkai. Šie pastarieji gali būti pavadinti „revizionistais“, kurie siekia pirmoje eilėje pakelti gyvenimo lygį savo krašte ir tik

vėliau eksportuoti komunizmą į užsienį. Sov. Sąjungos ir Rytų Europos komunistai kaip tik ir yra tokie revizionistai. Jie savo kraštuose praveda ekonomines reformas, kurios nieko bendro neturi su komunizmo teorija, su viltimi, kad aukštesnė pramonės ir žemės ūkio gamyba pakels gyvenimo standartą ir sumažins gyventojų nepasitenkinimą komunistine santvarka. Šioje srityje jau nemažai yra padaryta ir pasiekta neblogų rezultatų. Atidarius kelią mokslininkams ir inžinieriams ir atsiskius nuo subjektyvizmo, darbo našumas ir gamyba žymiai padidėjo. Pakilo žemės ūkio darbininkų uždarbiai.

Moksliskai pradėta domėtis žmogaus buvimu. Sociologijos mokslas, kuris ligi šiol nebuvo žinomas komunistų valstybėse, nuo dabar tapo „šio laiko reikalavimu ir būtinybe“. Nors dar labai mažai mastu, bet jau pradėdami sociologiniai tyrimai, kurie gali vesti į tolesnį gyventojų materialinės padėties pagerinimą. Tai daroma tam, kad komunistinė santvarka būtų priimtinesnė žmogui.

Sociologiniai tyrimai, atrodo, veiks kaip atsargos vožtuvas, kuris atsidaro didesniais spaudimui iš katilo išleisti. Nedomokratinėje santvarkoje, kur opozicija yra uždrausta, toks spaudimas išsiveržia sukilimais, kaip 1956 m. Lenkijoje ir Vengrijoje, kurie yra labai pavojingi santvarkai. Sumažėjus po Stalino mirties policiniam teroriui, gyventojai yra drąsesni, jeigu ne būti opozicijoje, tai bent nesutikti su valdžios kiekvienu potvarkiu. Atsiranda daug drąsesnių žmonių, kurie vienu ar kitu būdu pareiškia savo nesutikimą.

Lietuvoje tokie neoficialūs opozicionieriai pasireiškia įvairiomis formomis: anonimių laišku rašymu laikraščių redakcijoms bei labiau iškilusiems komunistams, kolektyvių laišku rašymu valdžios įstaigoms bei laikraščių redakcijoms ir pan. Paveiniai aukšto rango komunistai taip pat kartais išdrįsta pareikšti skirtingą nuomonę, ypač jeigu sugeba surasti Lenino raštuose sakini, kuriuo gali atsiremti. Kai kuriais atvejais tokios peticijos yra išklašomos, kas taip pat yra naujiena komunistinėje santvarkoje. Čia norėčiau paminėti du atvejus, kada buvo atsižvelgta į gyventojų protestus.

1) Ryšių ministerijos sumanymas pastatyti Vilniuje, Katedros aikštėje, ATS Rūmus, kurie (pagal liet. architektų ir menininkų nuomonę) sugadintų aikštės vaizdą. Po diskusijų spaudoje, kurios dalis persimetė ir į išeivijos spaudą, buvo sudaryta valstybinė komisija, kuri pasiūlė ATS Rūmus statyti kitose vietose.

2) Naftos rafinerijos Jurbarko projektas, prieš kurį taip pat pasisakė inžinieriai bei gamtos grožio šalininkai. Prieš tą sumanymą daug rašė ir išeivijos spauda. Pagaliau

Vilniuje buvo sudaryta specialistų komisija, kuri, ištyrusi reikalą, pasiūlė vykdyti tik dalį to projekto. Siūloma pastatyti rafineriją, bet įrengti tobulus vartoto vandens valymo įrengimus, kurie apsaugotų Nemuną nuo užteršimo. Antroji projekto dalis — chemijos fabrikas prie rafinerijos — nebus vykdoma.

Aukščiausioji taryba, kuri ligi šiol susirinkdavo tik kelioms dienoms į metus ir „vienbalsiai“ patvirtindavo viską, ką pasiūlydavo vyriausybė bei komunistų partija, dabar taip pat ieško demokratiškesnių formų. Prie Aukščiausios tarybos yra sudarytos nuolatinės komisijos: įstatymų sumanymų komisija, kultūros — liaudies švietimo komisija ir ekonominė — biudžetinė komisija, į kurias įeina įvairių sričių specialistai, ir jie posėdžiauja ilgesnį laiką. Tų komisijų paruoštus projektus vėliau priima Aukščiausioji taryba. Nors pati taryba yra vienos partijos išrinktas organas, bet jos nuolatinės komisijos yra lyg ir praviras langelis, pro kurį gali iesti liaudies balsas.

Nežiūrint nuolatinės propagandos ir valdžios daromųjų pastangų, nepasitenkinimas esamąja santvarka Lietuvoje vis dar jaučiamas. Jaunoji karta, net ir komjaunuliai, yra patriotiškai nusiteikę ir todėl norėtų nusikratyti rusų „globos“. Kolchozininkai neneknia kolchozinės santvarkos. Tikintieji norėtų religijos laisvės. Tie, kurie prisimena nepriklausomybės laikus, norėtų, kad Lietuva vėl būtų laisva ir demokratinė. Nedaug tėra tokių, kurie yra visiškai pasidavę rusiškoms imperialistams. Tai kelia rūpesčio okupantui. Jis ieško metodų, kurie būtų kartu ir „socialistiški“ ir tvirtai laikytų lietuvių tautą „broliškų tautų šeimoje“. Čia okupantui į pagalbą ateina vadinamieji „pažangieji“ lietuviai Amerikoje, kurie už krupniko stikluoką yra pasirodę išduoti savo tautą ir pasmerkti ją amžinai vergijai. Tačiau, būkime tikri, lietuvių tauta suras sau kelią į laisvę ir be „garbės daktarų“ rašytojų receptų.

J. PALECKIS NEBERENKAMAS

Paleckio „prezidentavimas“ Vilniuje tikrai baigiasi. Kovo 2 d. buvo paskelbti visų 290 būsimųjų deputatų pavardės. Paleckio tame sąraše nėra. Taigi, jis nebebus deputatas vadinamojo LTSR Aukščiausiojo Taryboje (Soviete), tad negalės būti ir to so vieto prezidentui pirmininku, kuriuo išbuvo beveik 27 metus.

Ryšių su kovo 19 d. „rinkimais“ jokių neišskumų nebėra: iš anksto iki vieno žinoma, kas bus „išrinktas“. Vienintelis spėjimų dalykas dabar susidarė tik — kas bus vietoj Paleckio? Tą, be abejo, jau žino kompartijos viršūnės Maskvoj ir Vilniuj, bet kitiems pasakys, ką reikia ton kėdėn pasodinti, tik tada, kai deputatai susirinks pirmąjį sovietų sesijon. Tai turėtų įvykti kovo mėnesio gale ar balandžio pradžioje. (Elta)

VILKO PIRMININKAS EUROPOJE

Vilko pirmininkas dr. J.K. Valiūnas kovo 8 d. išvyko Europon. Lankysis Prancūzijoje, Italijoje, Šveicarijoje, Vokietijoje ir Anglijoje. Kelionė užtruks visą mėnesį. New Yorko tuo metu Vilko pirmininko pareigas eis vicepirmininkas dr. B. Nemickas. (E)

SAVAITĖ MASKVOJE

Sausio pabaigos ir vasario pradžios savaitė buvo lietuvių bolševikų vadų keliaukščiaimo savaitė Maskvoje. Sniečkus, Paleckis, Matulis, Banaitis ir keletas kitų, pasiėmę geroką būrį įvairių menininkų, kelias dienas linksmino antraeilis Maskvos didžiūnus, šlovino rusų tautą ir jos Maskvą ir, — aišku, lietuvių tautos vardu! — reikė jai amžiną ištikimybę.

„Tiesa“ visa tai apibūdino šiais žodžiais: „Laikas nuo laiko mūsų poetai, menininkai, kultūros darbuotojai atvyksta į šalies sostinę ne tik dainuoti apie draugystę, ištikimybę, bet ir atsidėkoti už tą nesavanaukišką pagalbą, kurią teikė ir teikia mums garbingoji Maskva“. Šiuo pareiškimu „Tiesa“ priminė dar vieną rusų bolševikų panašumą su vokiečių naciais. Ir tie, kai buvo užmė Lietuvą, mėgo organizuoti „pa dėkos susirinkimus“. Skirtumas tik toks, kad nereikėjo važiuoti Berlynan ir visa tai ne taip ilgai truko.

Tokias keliones į Maskvą šiemet turės atlikti visi bolševikinės valdžios statytiniai iš visų Rusijos kolonijų. Vilniškiams ta kelionė turės atlikti vieniems iš pirmųjų. Tai įeina į bolševikinės rusų revoliucijos sukakties minėjimo programą. (E)

NEPRIPAŽISTA

INKORPORACIJOS, BET...

Dėl neaiškumų komunikate, kuris buvo paskelbtas po Kosygino-Wilsono derybų Londone, Baltijos valstybių diplomatai D. Britanijoje kreipėsi į Užsienio reikalų ministeriją, prašydami paaiškinimų bei pareiškdamai susirūpinimą dėl savo valstybių turto, esančio užsienyje.

Estijos ministeris Torma ir Latvijos charge d'affaires Ozoliņs buvo nuvykę į ministeriją tuoj pasirodžius komunikatui. Lietuvos min. B.K. Balutis, dėl ligos negalėdamas nuvykti asmeniškai, kreipėsi į užs. reik. ministeriją raštu.

Kaip mums teko patirti, Baltijos diplomatai gavo užtikrinimą, kad britų vyriausybės nusistatymas Estijos, Latvijos ir Lietuvos atžvilgiu nėra pasikeitęs. Britų vyriausybė ir toliau nepripažįsta Baltijos valstybių priverstinio įjungimo į Sov. Sąjungą. Lietuvos min. B.K. Balutis gavo toki užtikrinimą raštu. Tačiau nė vienas Baltijos diplomatas negavo patenkinamo atsakymo dėl aukso fondų.

ATSAKYMAS DĖL AUKSO IR

PRIPAŽINIMO

DBLS ir LNB sekretorius A. Pranskūnas buvo raštu kreipėsi į Britanijos užsienio reikalų ministerį G. Browną, pareiškdamas nusistebėjimą dėl vyriausybės susitarimų su sovietais aukso reikalu ir pareiškdamas abejonių, ar tai nėra kartu įžanga pripažinti Baltijos kraštų įjungimui į Sov. Sąjungą.

Užsienio reikalų ministerija atsakydama dėl aukso pridėjo susitarimo ištrauką, o dėl įjungimo pabrėžtinai nurodoma, kad Britanijos vyriausybė nepripažįsta jo teisėtumo ir kad finansiniai atsiskaitymai nekeičia to nusistatymo.

BAUSMĖS ISEIKVOTOJOMS

Šiauliuose trys moterys buvo teisiamos už pasisavinimą 35.000 rublių iš Šiaulių autobusų-taksomotojų ūkio. Vyriausia buhalterė, mašinų eismo skirtytoja ir konduktorė per maždaug pusketvirtį metų „nukombinavusios“ tokią sumą iš valstybinės susisiekimo įstaigos. Buhalterė buvusi jau nebe naujokė, 1954 metais už tokius pačius dalykus bausta. Dabar sudeginusi dalį dokumentų ir pabėgusi, ir apsigyvenusi Kaune kita pavarde, apsirūpinusi ir kitu pasu. Bausmė — 15 metų kalėjimo ir turto konfiskavimas. Kitoms bendrininkėms paskirtos bausmės nenurodome. Spaudoje („Tiesa“, vasario 10) pažymėta, kad ir jos gavo „pelnytas bausmes“.

Tokių aukštų bausmės normų už turtinius nusikaltimus kitur neapraktikuojama. Sovietų Sąjungoje tokios bausmės yra teroro priemonė, liudijanti valdžios bejėgiškumą kovoje su tokiais nusikaltimais. (E)

JAUNOJI DAKTARĖ

Adelė Liudžiuvaitytė, lankiusi ir baigusi Vasario 16 gimnaziją, baigė medicinos mokslus Kiello universitete medicinos mokslų daktaro laipsniu. Dabar jaunoji daktarė dirba Hamburgo universiteto klinikoje.

Užsigėrę prasiraugintos palmių sulos, Madras valstijoje Indijoje viename kaime mirė 9 žmonės.

Pakliuvę į Australiją, lėktuvų keleiviai būna apipurškiami atitinkamais vaisiais, kad neužneštų snukio ir nagų ligų. Rytinėje Javoje žemės drebėjimo metu žuvo 51, sužeista 370.

AČA ERNAI LYDIJAI MARIŲNIENI MIRUS,

visai Mariūnų šeimai reiškiu
gilią užuojautą.
S. Antanaitis

Mieliems Vaidiliečiams

A. ir P. KUSTAMS
ryšium su gautąja žinia iš Lietuvos
dėl jų mylimos motinos ir uošvės mirties
reiškiame giliausią užuojautą.
Londono Vaidilios Valdyba ir nariai

A.A. STASIUI NAGIUI

tragiškai mirus,
poniū F. Nagienę, sūnus ir dukras
nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.
Linkevičiai ir Švalkai

Septynios DIENOS

RINKIMAI BAIGESI NEKAIP

Vykdam pirmąją dalį parlamento rinkimų, Prancūzijoje golistai buvo susidarę vilčių laimėti.

Antrosios savaitės rinkimams opozicija apsigūngė, ir rezultatai išėjo tokie, kad golistai parlamente teturės tik vienu atstovu daugiau negu opozicija.

Kaip Prancūzijoje vyksta rinkimai, smulkiau supažindina skaitytojus mūsų Paryžiaus bendradarbis, kurio pranešimas spausdinamas šiame numeryje.

SUSIRADO DRAUGŲ

Kai kurie sovietiniai kraštai pradėjo megzti stipresnius ryšius su Vakarais, nestatydami jokių sąlygų. Kai Rumunija užmezgė diplomatinis ryšius su Vakarų Vokietija, tai Rytų Vokietijos Ulbrichtas padėjo ją puliti, kad nereikalavo ta proga priimti Ulbrichto sąlygas.

Tuo nieko nelaimėjusi, Rytų Vokietija dabar pasirinko kitą kelią — sudaro draugisko sutartis su Lenkija ir Čekoslovakija, kurios abi dar kiečiausiai laikos prieš Vakarų Vokietiją.

THALIDOMIDO BYLA

Nors praėjo jau daugiau kaip penketas metų, kai pradėjo aiškėti, kad thalidomidas kalta dėl sužalotų gimusių kūdikių, bet tik dabar keliama byla tą vaistą gaminusios vokiečių įmonės pareigūnams ir specialistams. Traukiami teismam 9 asmenys, ir jie kaltinami sužalojimu ir apsilėidimu.

Kadangi thalidomidas buvo labai paplitęs, tai maždaug 20 kraštų gimė apie 6.500 tokių sužalotų kūdikių, neturinčių atitinkamų galūnių ar turinčių jas sužalotas.

NESUSIPRATIMAI PARTIJOJE

V. Vokietijos kraštutinei dešinei atstovaujantis nacionaldemokratų partijos vadai susivaidijo.

Partijos pirmininkas buvo pašalinęs vice pirmininką ir dar keletą kitų vadų. Vykdomasis komitetas nepatvirtino jo veiksmų.

SVETLANOS KLAUSIMAS

Dar gruodžio mėn. atgabenusi į Indiją savo numylėtinio Maskvoje mirusio indų komunisto pelenus, Stalino duktė Svetlana pasiprašė amerikiečius suteikti jai prieglobstį. Amerikiečiai iš pradžių sutikė, bet paskui atšaukė sutikimą, nenorėdami gadinėti santykių su sovietais, nes dabar abi pusės dėl daugelio dalykų jau sutaria.

Ji gavo teisę laikinai apsigyventi Šveicarijoje. Skelbiama, kad amerikiečiai jau anksčiau jai yra siūlę pusę milijono svarų už atsiminimus, jei ji tokius parašytų. O ji turėtų medžiagos atsiminimams, nes iki tėvo mirties iš arti matė sovietinių viršūnių gyvenimą. Ji ir gali parašyti, nes Maskvos universitete yra baigusi literatūros studijas ir su raštu ligi šiol vis turėjo reikalų, dirbdama sovietinėje knygų ir laikraščių svetimomis kalbomis leidykloje.

Jei ji neapsispręs grįžti ir nusistatys rašyti, ką žino ir atsimena, tai jos atsiminimai daug ką galės atskleisti ne tik iš Stalino, bet ir iš kitų sovietinių vadų gyvenimo ir laikysenos.

Kol kas ji Šveicarijoje slapstosi nuo žurnalistų, keisdama vietas ir saugoma policijos.

Užsienin ji yra išvažiavusi savo motinos Aleliujevos pavarde.

MIKALOJUS KATKUS

Velykos

(iš BALANOS GADYNĖS)

Štai atėjo didžioji savaitė. Ji yra įkvėpin ga ir laukiamoji Velykų pasiontinė. Verbos supuola su žydų Velykomis. Jei žydų Velykos esti gražios, tai mūsų Velykos bus ūkianotos arba šaltos. Jaunimas tuom susirūpina. Maldingieji žmonės nuo didžiojo trečia dienos pradeda eiti į bažnyčią, kaip ir pasitiki dami Velykas, parėję apskaičiuoti, kokios skirtingos apeigos atsibuvinėja toms dienoms. Atsiradavo mergaičių ir moterų, kad užsigavėdavo su varpais ketvirtadienį ir atsigavėdavo Velykose po mišių. Vadinasi, dėl dvasiško nuopelnų nevalgydavo nieko nuo ketvirtadienio pietų ligi Velykų — visas tris dienas. Dėl valgymo didžiojoje savaitėje visiems tekdavo susitraukti: gavėnios valgymai ir paskaninimai, kaip: grūcė, aliejus, garstyčios, esti pasibaigę, trumpam laikui naujų netiekia. Reikia gaudintis, prisikimšus duonos, bulbių, rūgšties, burokų, ir tiek. Lūkestis stiprina žmogų — skaitome, kiek dar dienų liekti ligi Velykų: jau keturios, jau trys, jau dvi. Galų gale atėjo didysis šeštadienis. Jau Velykų čia pat, bet dar nepasiekiamos. Šeimininkės verda, kepa ir taiso skaniausių valgių, sutauso ir — paslepia. Šeštadienį ligi pietų visi darbai ir apyvoka turi būti pabaigti. Žmonės prausiasi, rėdosi ir eina į bažnyčią. Namų daboti paliekti šeimininkai ir vaikai, o jei yra išgali, jei gryčioje yra senelis ar bobutė, tai prieaušry ir šeimininkai vyksta į bažnyčią važiuoti.

Visi išėjo į bažnyčią. Namie tyta ir ramumas. Tėvas apžiūrėjo gyvulius, motina apėjo savo apyvoką: sutupė žasiukus, sudėlio į vietą valgytus, paragavo košelių, ar sutekus druskos, paragavo ir išspiovė, kad nesulaužytų pasninko — ir jau apyvoka pabaigta, nieko daugiau neliekti, kaip gulti. Mums, mažiukams, dar dienos reikalas gulti, nes miegant neužiomis bėga laikas, neužiomis ateis taip dideliai laukiamos Velykos. Ir iš tikrųjų: atsigulėme — ir pasijutome išbūdę. Ryta saulė šviečia į langus, gi jau Velykos! Motina ruošiasi gryčioje, o pamačius mus pabudusius pasijaukia:

— Sakiau jums vakar, nepamirkite, anksčiau kelkite. Ot, ir pramigote — nematėte, kaip Velykų boba vėžiojo vaikams raudonus kiaušinius. Jūs miegojote, o boba pravažiavo.

Mažesnieji vaikai šį juoką palaiko tikrenybe ir gailisi nematę Velykų bobos. Jie nematė, kaip motina vakar prievakary nužėdė kiaušinius ir paslėpė. Dabar, mums nusiprausius ir pakalbėjus poterių, motina atnešė visiems po du kiaušinius: vieną raudoną, antrą raudoną; sakė, esą bobos atvežti. Rudieji esą dažyti svogūnų lukštais, raudonieji — karnabuku. Prie kiaušinių atnešė sviesto ir ragaišio po griežiniuką. Mes kiek vienas rudąjį suvalgėme, o raudonąjį pasilikome pasidžiaugti. Mažesnyčiai dar nenuėjo nuo stalo, kiaušinis iš rankos iškrito ant stalo, tekst ir sudužo. Vaikas verkia, motina maldyti, žada atnešti kitą kiaušinį ir baugina:

— Jei per Velykas verksi, tai per visus metus verksi ir verksi.

Vienas po kito įdūmais parėjo šeimyna iš bažnyčios. Įlėję tarė pagarbina; jiems atsakyta ir paskui:

— Sveiki, sulaukę šventų Velykų.
— Ačiū. Duok Dieve sveikiems sulaukti kitų!

Stalas jau pirmiau užtiestas staldengte, dabar šeimininkė ant jo sudėjo: kiaušinių blūdą, supiaustytą ir gabalus kumpį, kvietienį kepalą, kelis lašiniuočių kepalus, sviesto lėkštę, duonos riekiukų lėkštę, tarkuotų krienių ir druskos. Visi sustojo apie stalą. Tėvas perskaitė evangeliją „ant pirmos dienos Velykų“, ir visi persižegnojo ir susėdo. Toliau šeimininkė padėjo prieš kiekvieną po keturis kiaušinius ir užprašė valgyti. Kiaušinių savininkai mikleno, sprendė, kuris kurį dauš, paskui daužė. Niekas nedaužė į stalą, bet vis kiaušinių ir kiaušinių, miklendami ir duodami kitam pamiklenti. Valgė kiaušinius, užsitępdami sviesto ir užsibėrdami druskos. Kuris suvalgė vieną, kuris du, kitus pasiliko dienai. Po kiaušinių valgė mėsą su krienu, toliau rugienį ragaišį dažė į grietinę, gale šeimininkė padalijo visiems po geroką griežinį kvietinio ragaišio ir po vieną lašiniuočių kepalą. Kvietienį ragaišį suvalgė čia pat su grietine, o lašiniuočių ir likusius kiaušinius pasidėjo kitam sykiui. Pavalgę gėrė alų, ir tuom pasibaigė atsigavėjimas. Valgydami šnekėjosi:

— Per visą naktį miego nenorėjau, bet per mišias leipau miegai: čia poterių kalbu, čia sapnuoju.

— Per pamokslą kitas net narkė.

— Kunigas liepė ūmai daug nevalgyti, girdi, išspasinkavę galite susirgti.

— Tu kunigo pamokinimą atsimeni, bet valgai, net ausys kruta. Žiūrėk, kaip tu šiandien leipsėsi.

Šnekėjo, gerai būtų krienių kasdien turėti, ko čia neprisidodinti daugiau tos žolės. Šnekėjo, nuo ko esti kiaušiniai diktai. Vienas sako, kad reikia vištas gerai lesinti, o

Vladas Slaitas

ZOLES SEŠĖLIS

Ukmergė, upeliūškio pašonė, žolė siūbavo.

Vieną kartą, labai seniai, ji taikingai siūbavo.

Ir ne vien tik jina siūbavo, bet ir sešėlis jos liemens

(kaip grakštus palydovas) kartu siūbavo —

tas grakštus ir labai nelaimingas žolės sešėlis,

kur paliko širdy užmiršimo dienoms prisiminti.

PEDAGOGINIO

LITUANISTIKOS INSTITUTO

PRANEŠIMAS

P. L. Institutas jau išleido *Lietuvių kalbos pratimų II* sąsiuvinį, kurį paruošė lietuvių kalbos lektorius Domas Velička. Šiame sąsiuvinyje pratimų forma aiškinami lietuvių kalbos morfologiniai dalykai: žodžių daryba ir kaita (žodžio sudėtis ir jo rašyba, nosinių raidžių rašymas žodžio šaknyje ir jo priešdėlyje, priesagos ir jų vartojimas bei rašyba), lietuvių kalbos rašybos sistema.

„Pratimai“ skiriami tiems Instituto studentams, kurie neakivaizdiniu būdu siekia išieiti aukštesniosios lituanistikos mokyklos programą, ir apskritai savišvietai. Tais „Pratimais“ gali pasinaudoti ir kitos mokyklos, o taip pat ir tėvai, kurie savo vaikus moko namuose.

„Pratimų“ prenumeratoriai, kurių adresai būtų pasikeitę, prašomi tuojau atsiųsti savo naujus adresus, kad nesutrikdytų siuntinėjimo darbas. Sąsiuvinio kaina 2 doleriai.

Norintieji gali įsigyti ir I tos „Pratimų“ serijos sąsiuvinį, kuriame tokia pat forma aiškinamas lietuvių kalbos garsynas (garsų tarimas, jų užrašymas bei rašyba, kirčiavimas ir priegaidė, arba intonacija). Kaina 2 dol. Netrukus išeis ir to sąsiuvinio garsinis priedas — *fonetinė plokštelė*, kurios įkalbėjimą prižiūrėjo lietuvių kalbos lektorius prof. dr. P. Jonikas.

Kurie šias lietuvių kalbos mokymo priemones norėtų įsigyti, prašomi kreiptis šiuo adresu: P. L. Institutas, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60629, USA.

(PLI)

antras sako, kad diktus kiaušinius deda tik senė višta; jauniklė višta niekada nepadėsianti dikto kiaušinio. Šeimininkė įsikišo į kalbą.

— Kaip dės diktus kiaušinius kur gera višta, kad ji kas dieną deda. Iš kur bus jos dikti kiaušiniai?

Gyveno mūsų kaimoje vargo žmogelis Lapkūnas. Turėjo skaitlingą ir smulkų šeimyną — tris eiles apie krosnį. Jo grytelėje gavėnia niekada nesibaigėdavo. Velykas pažinti jis galėjo tik iš gerų žmonių rankų. Mums Velykas bevalgant, štai įeina į gryčią Lapkūnas baltu prikrautu maišeliu nešinas; pasakė pagarbina, padėjo maišelį ant suolo, pabučiavo šeimininkei į ranką. Paskui išėmė iš maišelio bonką su vandeni ir rankšluostį. To vandens truputėlį užpylė šeimininkei ant rankų ir rankšluosčiu nušluostė, sakydamas: „Duok Dieve, kad šiemet linai gerai derėtų!“ Motina atnešė jam iš kambaro keturis kiaušinius, kepalą ragaišio ir gabalą mėsos, suvyniotą į sausą kopūstlapį. Lapkūnas, susidėjęs tuos daiktus į maišelį, greitai išėjo pro duris. Tėvas, dabar bevalgant, pasakoja:

— Buvęs pirmiau toks paprotys — laistytis, esą, linai derėsia. Ateina į gryčią koka boba su ašučiu vandens, aplieja tave, sušlapina visą — ant jos nepyk, dar pavaišink. Dabar jau svetias tą užmiršo.

Visi bažnytinkai pavalgę suvirto ant suolo ir užknarkė. Miegojo ilgai, ligi pavakarių. Mat, reikia atmiegoti visos nakties miegą. Velykoms mūsų daržinėje buvo padarytos ūkynės. Atsigavėję ir pavalgę, mažiukai ėmė rinktis kiaušinių daužti ir ūkuotis. Atsirado vienas drąsiausias kiaušinių daužikas ir šaukė kiekvieną daužti ar savais, ar apsimainius, bet nė vienas iš mažiukų neišdrįso su juom susidėti ir daužti. Buvo čia ir studenčiokas, parvažiavęs Velykų iš gimnazijos. Jis Kėdainiuose nusi-pirko du pentardinio ir su jais nebijojo jokio vištos kiaušinio. Tas stovėjo daužti. Daužė — ir pentardinis klupo. Studenčiokas sako:

— Aš vejuos su kitu, laikyk dar!

Išsiėmė antrąjį pentardinį — ir tas klupo. Laimingas nugalėtojas bėga namo pasigirti, kad jau išmušė du kiaušinius. Pasilikusieji daržinėje mano, tur būt, ano smalinis, kad išdažė du pentardinio, ir tariasi anam atkeršyti: jam reikia sugrūsti į gerkle, tegul suėda savo smalinį. Taip jiems besibūriant, sugrūžta be galo užpykęs, iš piktumo išraudęs ir puola prie studenčiuko:

— Kam tu su užperais dauži? Visą gry-

DIDŽIOJI BIBLIOGRAFIJA

Knygų Rūmai, lietuvių bibliografijos įstaiga Vilniuje (direktorius A. Ulpis) išleido pirmąją didžiojo lietuvių bibliografijos rinkinio knygą. Joje sudėta daugiau kaip trijų tūkstančių leidinių aprašai — nuo pirmosios lietuviškos knygos (Mažvydo katekizmo, 1547) iki 1861 metais išėjusių M. Valančiaus raštų bei Ivinskio kalendorių. Surinkta trumpa knygų istorija, autorių bibliografijos, nurodyti straipsniai bei studijos apie tas knygas, duodamos titulinį puslapių nuotraukos ir adresai bibliotekų, kuriose tas knygas galima matyti. 16-18 amžiais nemaža tų knygų dalis leista Vokietijoje, Čekijoje, Anglijoje ir Prancūzijoje.

Pagal numatytą planą, šio bibliografijos rinkinio turėtų būti apie 60 tomų. Jiems išleisti būsia darbo bent dviem kartom bibliografų. Tai esąs planas maždaug šimtui metų.

Konstitucijos klausimai

Mes visi žinome, kas yra konstitucija. Apčiuopiama žinome jos aptarimą net ir tais atvejais, kai nesame eję jokių didesnių mokslų ir savo kalbos nesame įpratę marginti svetimais žodžiais. Konstitucija yra įstatymų įstatymas, kuris nusako valstybės santvarkos pagrindus. O tą žodį žinome visi, nes kiekvienas kraštas turi konstituciją. Ją turėjo ir nepriklausoma Lietuva.

Kuo vieno krašto konstitucija skiriasi nuo kito, kuo atskiro krašto konstitucijos skiriasi viena nuo kitos, kokia valstybės santvarkos filosofija remiamas tas pagrindinis įstatymas, žinoma, mes neturime nei dašnesnį progą, nei ypatingo reikalo paigvoti kasdieniniame gyvenime. Visus tokius svarstymus ir aiškinimus paprastai paliekame mokslo žmonėms, įstatymų specialistams, teisės mokslų filosofams. O ką tie specialistai kalba, kaip jie aiškina, irgi retai teturime progą pasidomėti: paliekame tuos aiškinimus išklausti ir išstudijuoti tieisių mokslus einantiems studentams universitetuose.

Na, o kaip gi su mūsų pačių konstitucijomis? Ar nebūtų verta jomis pasidomėti? Tiesa, dabar pats mūsų kraštas išgyvena ypatingą padėtį: jame neleidžiama veikti toms konstitucijoms, pagal kurias buvo sukurta nepriklausoma Lietuvos valstybė ir tvarkoma iki okupacijų. Tačiau pasidomėti, tur būt, verta.

Tur būt, tos lietuviškos valstybingumo minties vedamas, buvęs Lietuvos universiteto dėstytojas teisininkas Konstantinas Račkauskas ir pateikė dabar skaitytojams

TEVE MŪSŲ

(Ir neleisk mūsų gundyti...)

Žmogaus gyvenimas yra vienisia kova. Jis kovoja prieš gamtos galybę, ligas, nelaimės, kitus žmones ir patį save. Ši pastaroji kova prieš savo silpnę yra pati sunkiausia ir svarbiausia. Bet ji yra neišvengiama. Kol mes gyvename žemėje, nuolat esame gundomi. Pasaulio siūlomieji malonumai, ambicija, pinigai, kiti žmonės vilioja mus iš išganymo kelio. Piktųjų dvasia, kuri gundė net patį Kristų, įvairiausiais būdais spendžia šėtoniškas žabangas.

savo studiją *Lietuvos konstitucinės teisės klausimais*. Kaip studijos priedai leidinyje kartu išspausdinti ir visi Lietuvos konstituciniai dokumentai: nepriklausomybės paskelbimo aktas ir visos konstitucijos. Mes paprastai minime dvi — 1922 ir 1938 metų. Pasirodo, buvo net penkis. Pirmąją laikinąją 1918 m. priėmė ir paskelbė Valstybės Taryba. Antroji laikina, su prezidento ir ministerio pirmininko parašu, buvo paskelbta 1920 m. Kitos trys jau nebe laikinos, kurių 1922 m. paskelbtoji buvo priimta Steigiamojo Seimo, 1928 m. — ministerių kabineto su prezidentu, o 1938 m. — naujaip sudarytojo seimo.

Studijoje autorius, konstitucinės teisės specialistas, išaiškina mums, kad jau pačius pagrindinius valstybės santvarkos dėsnius nusako Vasario 16 Aktas. Bet jis mums aptaria toliau ir laikinąsias ir nuolatines konstitucijas, ką jose nusako tie trumpi sakiniai.

Šią įdomią studiją, aiškų, verta paskaityti. Ji atveria ir išaiškina daugelį tokių gi lių dalykų, kurie mums patiems skaitant konstitucijas nę į galvą neateitų.

Paskaičius studiją, be abejo, kils noras patiems palyginti, kuo gi tos mūsų konstitucijos skiriasi viena nuo kitos, kur naujesnėse daugiau svorio permetama, kur kas susiaurinama ar išplečiama.

Visą leidinį su priedais sudaro 178 puslapių knyga. Knyga galima gauti „Darbininko“ leidykloje šiuo adresu: 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221. USA.

Kaina 2 doleriai.

K. Abr.

motinėle, atsiimti priderantį jiems kiaušinių. Kiekviena šeimininkė, virdama ir dažydama Velykoms kiaušinius, turi atminti šių išlaidų vietą, nes, pristigus, ką reiktų daryti? Duoti laisvą kiaušinių būdą skriauda vaikui, o neduoti negalima. Nueiname pas tėvelį, atsidarome šiaip taip gryčios duris, perlipame per slenkstį (o tie slenkstiai vis aukšti), bučiuojame, kam reikia, į ranką, daugiau užlipame ant suolo ir sėdime. Jei kalbina kas — gerai, jei nekalbina — ir taip gerai. Atsiėmę kiaušinius, nuo suolo šliukšt durų linkui pro duris ir namo. Už kiaušinių kada ačiū, kada nei ačiū, nei išgrauš. Jei yra pavojus nuo šunų ar žašinių, tada didesnyčiai veda mažiuką pas jo tėvelį ir motinėle ir šiem pastariesiems sudaro ištrūkį dviejų kiaušinių. Jei ne kiaušinis, ko būtų iš namų eiti? Valgyti ju nenorima, bet norima būti savininkais juo didesnio kiaušinių skaičiaus. Tiesos lankyti krikšto tėvus kiaušiniavimo tikslu vaikams pasigauna ligi aštuonerių metų amžiaus. Tada žmogus be grieko, pridengtas nekaltybės apvalkalu. Su juom pasišneki.

— Bet tavo batukai geri. Ar tu pati apsiuoni?

— Pati.

— Tai tu, musėt, žinai, kuris batukas ant kurios kojos?

— Tėtė man parodo vieną batuką, ant katros kojos.

— Ogi kitą kas parodo?

— Kitą aš pati žinau.

— Gi tamstų Onutė ar sveika?

— Ne, nesveika.

— Kas jai yra?

— Gi serga.

— Ar pas motinėle ar buvai?

— Buvau. Turi kačiukų, prie krosnies ant suololeio guli rėtyje.

— Pasakyk, Verute, ką tu labiau myli — ar mamą, ar tėtę.

— Aš labiau myliu mamą ir tėtę.

Tokia pašneka įvyko tarp tėvelio ir krikšto dukters. Kaip čia nedavus kiaušinio? Užtenka jai tik vieno.

Tą dieną jauni vaikinai, net ir ne vaikinai, ir nejauni, pramogauja kiaušinių daužymu. Vidurkaimy, ant kryžkelės, per visą antrą dieną stovi kupeta vyrų ir mainosi kiaušiniiais, miklena į dantis, šaukia daužti su savais ar apskelčius, rengiasi, vėl pasitraukia. Viršija tas, kuris geriau paržįsta diktumą kiaušinių, miklenant į dantis. Susieina du kiaušinių žinovai — ir miklenti jie kiti kiti neduoda, tik parodo kiaušinius, pavarto ant delno, potam daužia, visa kupeta žiūri, kuris čia laimės.

— Tavo dužo, versk pučką, — pasigirdo,

ir lošimas dėl vieno kiaušinio pabaigtas. Laimėjęs gavo kiaušinį ir deda į kišenę.

Kiaušinių daužymai ne visada ramiai eina. Pavyzdžiui, ant gatvės pasirodė malūno gizelis: priėjęs prie būrio, sustojo.

— Elkset, vyrai, daužt kiaušinius.

Vyrai, išgirdę tokių drąsų pašaukimą, nusiminė. Kažin koks jo kiaušinis.

— Duok pamiklenti!

— Nemiklenus matyti, vištos kiaušinis, ir tiek, — sako gizelis, rodydamas ant delno nedažytą vištos kiaušinį. Vienas pradrįsęs atkišo gniūžtį su kiaušiniu.

— Daužk!

Gizelis smagiai kekštelėjo. Jo kiaušinio būta žalio ir visai nedikto, gal net kiubo būta. Kiaušinis, krisdamas iš aukšto, suiro ligi pusei, apibėgino ranką. Melninkas kaip užtūpė kiaušinį, taip ir paliko tupėti ant rankos, nuėjo savo keliu. Visi smagiai pasijuokė. Tuom čia ir būtų pasibaigę, bet vienas vaikinai sumanė juoką pernešti į kitą kaimą. Nuėjo į Lenčius; ten rado ant gatvės tokią pat kuopą ir atkartoję tą patį, ką Ažytėnuose padarė melninkas. Čia šmu gelis nepasisekė. Lenčiuose vaikina už tą patį gerai apkūlė.

Kiaušinių daužymai buvo toks įprotis: pirmą Velykų dieną daužė tik smaigalį, pučką nevertė. Antrą Velykų dieną, kad išgautų kiaušinį, reikėjo išdažyti abu galus — smaigalį ir pučką. Rusų kareiviai, stovėdami po kaimus, buvo įvedę įprotį ridenti kiaušinius, bet paskui nustojo stovėti, ir įprotis ridenti išnyko. Praleidęs Velykas, ne vienas berniukas giriasi:

— Man ligi pravadų nerūpi laukti nuo šeimininkės paldienų. Man užtenka pridaužtų kiaušinių. Eidamas arti, įsidedu, kiek reikia, ir turiu sau.

Trečiadienis po Velykų vadinasi Ledų diena. Tą dieną svietas susilaikydavo žemę judinti. Nei arė, nei akėjo, nes kitaip būsimąją vasarą ledai galėsia išmūšti į jaus laukuose. Kelintas tai vadina burto, bet ir burto bijojo. Tą dieną į laukus nėjo ir kitus prižiūrėjo, kad neitų. Toliau, pabrangus darbininkui, imta labiau branginti laikas ir balsiau šnekėti, kad Ledų diena — burtas. Imta mėginti trečiadienį po Velykų žemę dirbti. Tikta moterys, pamačiusios kurį nors besivarantį gatve pajungtus jaučius, nerimadamos šnekėjo:

— Burtas ne burtas. Kas gal žinoti — gal ir ne burtas; kad jau taip visas svietas šneka, gal ir ne burtas. Negali tos dienos pakęsti, dar gali Dievas leisti rykštę ant visos kaimos.

Ilgai nu minima baimė išnyko, ir dabar Ledų dienos niekas nė minėti nemini.

S. NAGIUI PRISIMINTI

KELI ŽODŽIAI APIE S. NAGI

Nemanau, kad S. Nagys bus kada plačiai minimas kokioje ateities apžvalgoje ar tremties istorijoje, tačiau jis buvo pats gražiausias lietuvių charakteris, kokį teko susitikti Anglijos padangėje. Teisybė, pažintis tetruko vos keletą mėnesių, bet užteko ir to, kad prisiminimas liktų visam laikui.

Susipažinome pakeliui į Angliją, keliaudami į darbus. Pereinamasis laikotarpis pa prastai būna pats sunkiausias: bendri barakai, kartu suplakti nepažįstami žmonės, netikrumas, rūpestis ir vargas greit išsijioja atskirus individus ir jų silpnybės, kurios lengvai nuslepamos normaliose sąlygose.

Jau Market Harborough krito į akis jauno, vos 23 metus einančio studento nagin-gumas, bet tikras vaizdas atsiskleidė tik Little Addingtone, buvusioje vokiečių be-laisvių stovykloje, barakuose, kurie toli gražu nebuvo prabangūs.

Graziai nuaukęs, tvirtas, nepalūžtamas giedrios nuotaikos, savaime traukė dėmesį į save. Jis iš pat pirmųjų dienų įsijungė į darbą. Suorganizavo puikų kvartetą, okte-tą. Būdamas nepaprastai geros klausos, pa-gaudavo kad ir menkiausia netikrą gaide-lę, nepraleisdavo jos, repetuodavo, kol išly-gindavo visus nelygumus. Ne vien iš mei-lės muzikai tai darė, bet tobulumas glūdė-jo jo charakteryje. Nemokėjo pusiau ar blogai atlikti pasiimtojo darbo.

Kartą, prisimenu, vienas senas, jau paty-ręs choristas, išsikeidė taisomas, bet nei-gam. Jauno Nagio ryškus sugebėjimas ir

klausia buvo tokie autoritetai, prieš ku-riuos neatsilaikoma.

Vėliau teko girdėti ir mūsų profesionalų muzikų (kol jie dar nebuvo pabėgę iš Ang-lijos) oktetus, kvartetus, bet neperdėsiu tvirtindamas, kad Nagio vadovaujami bu-vo neprastesni.

Nei sąlygos, nei rūpesčiai nenugalėjo jo gyvenimo džiaugsmo, energijos, pasitikėji-mo ateitimi, savo jėgomis. Tik grįžęs po darbo pas ūkininką, vykdavo į tautinių šo-kių, dainų repetitijas, o sekmadieniais, už-sidėjęs skauto uniformą, keldavo lietuviš-ka vėliavą, traukdavo Lietuvos himną, Ma-rijos giesmę. Žinoma, toks žmogus buvo tik ra palaima stovyklai, kurioje dažnas ir pa-vargdavo ir surūdavo.

Nagys turėjo tvirtą, kietą būdą ir, kitų nestumdymas, pats nemėgo būti stumdo-mas. Dėl to kartais galėjo atrodyti ir at-šiaurus, bet jo viduje būta daug šilumos, ypač ji spindėjo paminėjus jam savo šei-mą, kuri tuo metu buvo Vokietijoje.

Barakuose, kur vien vyrai gyveno, dažnai prasikišdavo ciniškumas, vulgarumas, kuris praskambėdavo kartais ir iš tokių lūpų, iš kurių net nelauktina, bet iš Nagio burnos niekad negirdėdavau iškritusio ne-švankaus žodžio, tartum vien tik gražūs, tvirti žiedai buvo sudėti į tą kūną, valingą asmenybę. Galima buvo jausti, kad, kartą ištrūkęs iš stovyklos, jis ras sau kelią be globėjų, patarėjų ir protekčių. Fizinį ir dvasinį galių graži proporcija garantavo ateitį.

(Mūsų specialaus korespondento iš Paryžiaus)

KORIDA BE TOREADORO

„Korida be toreadoro“, taip pavadino sa-vo karikatūrą, vaizduojančią rinkimus į Prancūzijos seimą —tautos atstovų rūmus, kaimyninės Šveicarijos dienraštis „Tribu-ne de Lausanne“. Paveikslas vaizduoja mil-žinišką bulių su de Gaulle'io galva arenoje, kurioje apie jį šokinėja opozicijos lyderiai. Jie rankose laiko tik mažas „banderiles“—smeigtukus su kaspinėliais buliui erzinti, bet jų tarpe nėra toreadoro, pasinešusio visų akivaizdoje pakloti bulių.

Karikatūra buvo išspausdinta prieš rin-kimus, ir jau pirmasis rinkimų kėlinys ją patvirtino. De Gaulle'io, t.y. Penktosios res-publikos, kandidatai surinko 37,75 proc. balsų. Likusieji balsai susiskaldė tarp įvai-rių opozicijos srovių: komunistai gavo 22,46 proc., kairiųjų federacija (socialistas ir radikalai) 18,79 proc., demokratinis cent-ras (dalinai krikščionys demokratai dar ne

įsijungė į golistus) — 12,79 proc. ir kiti po truputį.

Reikia paaiškinti, kad Prancūzijos seimo rinkimai vyksta dviem kėliniais. Visas kraštas padalintas į mažas rinkimines apygardas. Kiekviena apygarda turi išrinkti 1 atstovą. Pirmame „kėlinyje“ išrenkamas kandidatas, gavęs daugiau kaip pusę visų paduotųjų balsų. Tokioj apygardoj opera-cija baigta, tačiau tose apygardose, kurio-se nė vienas kandidatas nesurinko daugiau pusės balsų, po septynių dienų vėl balsuo-jama, ir tada laikomas galutiniai išrinktu-tas, kuris gavo daugiausia balsų, t.y. bent vienu balsu daugiau už artimiausią varžo-vą.

Tokia sistema leidžia partijoms persiri-kiuoti, peržiūrėti savo pozicijas ir prireikus susijungti, t.y. sujungti balsus ir atiduoti juos už vieną sutartą kandidatą, dažnai to-kiu būdu išrenkant ne tą kandidatą, kuris

Greit palikęs Little Addingtoną, niekad nebesutikau S. Nagio, bet dažnai grįždavau mintimis į tą nepaprastą žmogų, norėda-mas jį paklausti, kaip jis sugeba derinti sa-vo vis labiau besisąjokiančią veiklą su įgim-tu meno talentu. Deja, pavėlavau paklaus-ti. Ugnis jau užgeso, palikdama jį pažinu-siems tik tolimos šviesos atšvaitais...

R. Giedraitis

A. A. STASYS NAGYS

Tik iš „Europos Lietuvio“ sužinojau, kad tragiškai žuvo Stasys Nagys. Gyvendamas nuo Ketteringo už 150 mylių, jeigu netu-rėčiau lietuviško laikraščio, tai gal ir ne-būčiau sužinojęs apie jo mirtį. O mudu juk esame abu gyvenę Vieksniuose ir iš anų laikų buvome pažįstami. Apie 3 metus ten dirbau vienoj įstaigoj, o Stasys, dar tuomet jaunuolis, dirbo Vieksnių valsčiaus valdy-boj. Tai ten ir užsimezgė mūsų pažintis.

Kiek jį teko susitikti ir turėti tarnybinių reikalų, tai jis visur ir visuomet buvo man dagus ir pilnas energijos.

Stasys buvo kilęs iš Vieksnių valsčiaus, Mažeikių apskrities. Tėvas turėjo nemažą ūkį ir galėjo sūnų leisti mokslan.

Nuo 1944 metų rudens ilgai nebuvo pro-gos susitikti. Tik gyvendamas Londone, po metų ar dvejų, irgi per laikraštį, sužino-jau, kad Stasys Nagys gyvena Ketteringe, jau yra vedęs irgi vieksnietę, turi savo na-mus ir verčiasi medžio apdirbimu. Tai bu-vau nuvykęs aplankyti. Paskutinis mano su Stasiu susitikimas buvo praėitų metų spalio mėn., kai buvau nuvykęs į Ketterin-gą pas dukterį. Suradau Stasio lentpiuvę,

buvo Stasiui skirta mirtis, nors kulkos ap-linkui krito... O mirtis surado, kur jis jos nesitikėjo.

Aš stebėjau, kad jis sugebėjo taip pra-gyventi. O jis atsakė man, kad kai kiti praleido baruose laiką ir pinigų, jis žiu-rėjęs, kad ką nors turėtų.

Stasio tėvas nemažai turėjo bičių, tai ir Stasys be jų neišsivertė. Sakė: medų val-gau šaukštais. Davė stiklą medaus ir man.

J. Liobė

KASDIENIŠKOS SMULKMENOS

Mielas Redaktoriau,

nors nesu visiškai dykduonis, kad ne-beturėčiau jau ką veikti, bet kartais pa-skaitau tas „Dievo karalystės žinias“, ku-rios eina laikraštyje kaip skelbimas.

Nežinau, gal ir dažniau perskaityčiau, o gal net imčiau ir susigundyčiau priimti tuo se straipsniuose persamąjį tikėjimą, jeigu skaitydamas ką nors suprastčiau. Nesupras-damas esu priverstas daryti išvadą, kad ir pats tas skelbiamasis tikėjimas toks ne-aiškus, kaip straipsnių žodžiai ir sakiniai.

Kokiame gi pasaulio krašte kas nors yra kada nors vartojęs šitokią lietuvių kalbą? Man rodos, kad niekada ir niekur.

Tiesa, kad tie straipsniai yra skelbimas. Vadinas, mokamas pinigais, kad jie pasiek-tų laikraščio skaitytojus. O pats laikraštis skelbia, kad už skelbimus neatsakoma. Tai-gi skelbkite gal ne tiek, ką jūs sau norite, bet kaip norite.

Tačiau tikra tiesa, kad mūsų laikraščių ir net knygų kalba pažymėtina prastėja. Ar dar būtina reikia, kad ji dirbtinai šito-kiais straipsniais-skelbimais būtų prastina ma?

Skelbimai turėtų irgi būti žmoniškai su-rašomi, vis tiek, ar juose siūlomos medžia-gos siuntiniams į Lietuvą, ar ypatingi bū-dai patekti į Dievo karalystę.

Bet argi tie, kurie šiais straipsniais kvie-čia lietuvių į Dievo karalystę, yra tokie aptingę ir neberūpestingai, kad tokią baisią lietuvių kalbą savo mokslui skelbtų varto-ja? Mes gi lietuviai, o ne arabai!

Kažkaip man yra išlikę galvoje, kad sa-vo metu JAV vieni lietuviai ar su kitais pa-baltiečiais buvo nusipirkę „New York Ti-mes“ puslapį savo reikalams išdėstyti ir su-mokėję už tą malonumą 10.000 dolerių.

Anuomet galvojau, kad tokia dolerių su-ma vis dėlto gana didelė, ypač turint gal-voje tenykščių bendrinių lietuviškų orga-nizacijų palinkimą nuolat verkti, kad kasos tuščios.

JAV lietuvių, žinoma, yra didoka masė. Jeigu jie ten mestų po dolerį į rinkėjo skry-belę, tai, tur būt, galima būtų nusipirkti ke-lis gražius puslapius. Deja, su tokiom su-mom ir ten reikia skaityti. Piniginiausias-ji mūsų broliai amerikoniai juk mėgsta

PERKELS Į KAIMUS

Iš vienkmių į kolchozinius kaimus šie-met Lietuvoj planuojama perkelti keli tūkstančiai šeimų. Persikėlimo išlaidos bū-siančios apmokėtos iš biudžetinių lėšų, skirtų nusauginimo darbams finansuoti. Fi-nansų valdininkams pavesta dalyvauti per keliamų sodybų įvertinimo komisijose ir žiūrėti, kad „valstybės lėšų panaudojimas būtų ekonomiškai pagrįstas“, tai yra, sau-gotis permokėti. (E)

brangius balius, tarpusavio varžybas, kas įsitaitys prabangiau gyventi. Bendriesiems reikalams belieka apdiles doleris.

Šitą dalyką prisiminiau skaitydamas DBLS užsimojimą su latviais ir estais nusipirkti vienam kartui „Times“ puslapį ir panaudoti jį mūsų kraštų skriaudoms iš-kelti. Prisiminiau, nes juk ir šįkart už tą puslapį reikės sumokėti gražią sumą. O tą sumą prašoma paskubom sumesti Britani-jos lietuvių! Kiek gi čia mūsų tėrai! Vieni tik trupinėliai!

Argi mes galime imti ir paskubom su-mesti reikalingą sumą?

Taip, mūsų tik saujelė. Tokiai saujelei sudėti reikalingą sumą galėtų būti sunkiau negu amerikonomas. Tai argi gali taip atsi-tikti, kad Britanijos lietuviai nesurinks rei-kalingos sumos?

Ne, taip negali būti. Bent aš netikiu.

Mūsų lietuviška bendruomenė nedidelė, bet ji turi stiprų savigarbos jausmą. Kas bus, kas nebus, bet lietuvis lūžo plyšo užsi-spyręs padarys, kas reikalinga.

Dėl to esu įsitikinęs, kad numatytajam puslapiui bus pakankamai pinigų. Pusla-pis juk reikalingas mūsų lietuviškiems rei-kalams politiškai ginti.

Tavo Jonas

Kiekvienam lietuviui rūpi, kaip gyvena ir kokiomis sąlygomis veikia tautiečiai kituos kraštuose. Geriausiai susipažinsite su liet. gyvenimu Kanadoje skaitydami savaitraštį

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA.

Tai yra savaitraštis visų ir visiems. Jame rašoma apie lietuvių gyvenimą, viso pa-saulio naujienas, mokslo, meno, technikos žinias; yra sveikatos skyrius, kino apžval-gos ir duodami įdomūs romanai. Redaguo-ja Jonas Kardelis. Metams 6 kanadiški doleriai. Adresas: Nepriklausoma Lietuva, 7722 George Street, LaSalle — Montreal, Canada.

— N. Orleane, JAV, rastas nusižudęs svarbus liudininkas, kuris būtų galėjęs pa-rodyti, kad buvo sudarytas suokalbhis prez. Kennedžiui nužudyti.

Skaitytojų laišškai

PAVASARINIAI PRISIMINIMAI

Skaitydama „E. Lietuvį“, iš kurio jau dvelkia pavasarinė nuotaika su Sodybos Sekminių skelbimais, prisiminiau pernykš-tį pavasarį ir Sekmines. Prisiminiau per-nykškąjį viešnią iš Lietuvos ir savo paža-dą jai paprašyti redaktorių atspausdinti čia pridedamąjį eilėraščių mūsų laikraštyje. Šis eilėraščių buvo gautas kaip laiškas jai dar viešint Shipley.

Jaunoji viešnia buvo invalidė, nevaldan-ti kojų, kvalifikuota gail. sesuo, pilna vai-kiško juoko ir neapykantos savo nepagydo-mai ligai. Jumoristiškos neapykantos. Vie-šėdama Leeds mieste pas tėvą, susipažino ji su dauguma Bradfordo ir apylinkių lietu-viais, 3 mėn. praleido mūsų tarpe, O. ir J. Peleckių prižiūrima, buvo kiekvieno puik-čiai priimta, o per Sekmines, Peleckių rū-pestiu, aplankė net ir mūsų Sodybą, turin-čią tiek drąsos ir pasiryžimo veržtis į ateitį ir visų pamiltą.

Norėdama atsidėkoti visiems čia ją glo-bojusiems, siunčia ji šį eilėraščių. Kurie ją prisimename, perskaite suprasim jos ska-us mus ir troškimus. Kai kuriems ji pati aša-rodama skaitė.

J. Tr.

AR SURASI LAIMĘ?

Skiriu gail. seselei Genėi

Skridai, kaip balandis pašautu sparneliu, Vanagai lydėjo, žmonės ir draugai. Kodėl čia nelaukė mėlynų gėlelių? Kodėl tėviškėlį laimės neradai?

Buvo čia seselei nelaiminga diena. Atvykai gyventi, gydyti kitų, O nelaimė sekė, kada būsi viena,

Pulti ir atimti tau jaunus metus.

Žmonės nemokėjo tau vaistų gaminti, Kad užgytų skausmas kūno ir sielos, O likimas liepė kojas surakinti, Ašarų nematė, neįjutė raudos.

O paskui tyčiotis, juoktis iš varguolės, Apie tavo kančią knygose skaityt, Bet platus pasaulis yra neprapuolęs, Tai tikėk, brangioji, laimę pamatyt!

Čia tavo motulė gydė ramunėlėm, Ir Dievulį prašė, gal sveikatos duos, O aš vis paguodžiau jausmingom dainėlėm, Bet skausmai nedingo, kaip ir visados...

Tolimoj šalėlėj suradai tėvelį, Skundėsi varguose, pagalbos prašei, Ir tenai sveikatos tau suteikt negali, Jos kitiem užtenka, tiktai tau mažai.

Nežinau, Brangioji, ką daugiau sakyti, Kokį patarimą šiandie sugalvot? Kad galėčiau sveiką vaikščiojant matyti, Ir žmonėms ir Dievui nuoširdžiai dėkoti!

Vikt. Tatarėlis

1966 m., Lietuva.

DEL VARNELIO DAINŲ

Kaip dainoj sakoma, „Tuos varnelius pa-gausim ir plunksnes išrausim“.

Man ta daina atėjo į galvą, kai „Europos Lietuvyje“ kažkoks varnelis sukrankėjo apie Londono saviveiklininkus ir ratelius, kokių iš viso kaip tokių nėra. Vasario 16 ir visų kitų tautinių švenčių minėjimus ruo-šia ir praveda DBLB, pasikviesdama tal-kon kitas organizacijas.

Rengėjai nustato, kokia programa turi būti.

O ir dėl dainų, tai man atrodo, kad vi-suomenėi jos tiko. Bet jeigu Tamstai, p. Varneli, netiko kariškos dainos ir Tamsta maišai „Miškų gėlė“ ir „Susitikt tave no-rėčiau“ su vadinamaisiais „popais“, tai tik-rai norėčiau, kad Tamsta pats ateitum ir pamokytum mus, choristus, tų liaudies dai-nų.

Susitikt Tave norėčiau.

Su pagarba

choristas S. Blotnys

NE TOS PAVARDĖS

„E. Lietuvio“ Nr. 10, kas ten berašė apie „Sūkuriu“ pasirodymą Nottinghamame, pada-rė klaidą. Parašyta, kad plaukte išplaukė į scena, bet turi būti ne Traškaitė, o Nelė Burbaitė.

Burbaitė stojo baletu mokytis dar ma-žytė. Ji yra lėmėjusi bronzinių ir sidabri-nių medalių. Dabar jai 15 metų, ir mes lin-kime jai sėkmės toliau lavintis savo pasi-rinktoje srityje.

J. Traškienė

(12)

DIEVO KARALYSTĖS ŽINIOS

„Patarimas ir tiesumas mano, gudrybė mano, stiprybė mano. Per mane karaliai karaliauja ir įstatymų leidėjai daro teisin-gus nutarimus. Per mane kunigaikščiai viešpatauja ir galiūnai daro teisybę. Aš myliu mane mylinčius, ir kurie anksti ma-nęs ieško, ras mane. Pas mane turtai ir gar-bė, puikios gėrybės ir teisybė. Nes mano vaisiai geresni už auksą ir už brangų akme-nį ir mano pelnas už rinktinį sidabrą. Aš vaikščioju teisybės keliais, teismo takų vi-duriu, kad padaryčiau turtingus mane my-linčius ir pripildyčiau jų išdus. Kas mane randa, randa gyvenimą ir semiasi išgany-mo iš Viešpaties. Kas gi man nusideda, žei-džia savo sielą. Visi, kurie nekėnčia maneš, myli mirtį“. — Patarlių 8:14-21, 35, 36.

Israelis — pavyzdys

Aišku, kad pasauliui bus duota pakanka-mai laiko pamatyti dieviškosios valdžios veikimą Izraelyje ir pastebėti jos praktiš-ką naudą, kai kitur bus įsigalėjusi anarchi-ja; todėl didžiama tautų „norė“ karališko-sios valdžios. Tie dalykai yra puikiai nu-piešti pranašingais žodžiais, pasakytais į Izraelį: —

„Kelkis, prašvirk, nes tavo šviesa ateina ir Viešpaties garbė ant tavęs užteka. Nes štai tamsybė dengia žemę ir tamsumas tau tas, ant tavęs gi užteka Viešpats ir jo gar-bė pasirodo tavėje. Tautos vaikščios tavo šviesoje ir karaliai (žemės didžiūnai) tau užtekęsusiame skaitume. (Tai bus praitai-koma dvasiniam Izraeliui, Teisingumo Sau-lei; o taip pat ir josios žemiškiems atsto-vams, — kuniškam Izraeliui tada, kai jis bus grąžintas į malonę)“.

„Pakelk aplinkui savo akis ir žiūrėk: vi-si šitie renkasi, tau ateina; tavo sūnūs ateina iš tolo, ir tavo dukterys keliai iš vi-šų pusių. (Palygink Ezek. 16:61). Tuomet tau matysi ir turėsi apšviat šviesos; tavo širdis stebėsis ir išsiplės, kai jūros (sumišu-sios minios — žiūrėk Apr. 21:1) pilnybės grįšis į tave ir tau ateis tautų stiprybė, ...visi ateis ir skels Viešpaties gyrių“. — Iza. 60:1-6, 11-20.

Iš tikrųjų tai bus garbinga diena, kurio-je aklyjų akys bus atvertos ir daug grįš į teisingumą. Tai bus diena atsivertimų ir atsigalvinimų ir priėmimo tikrosios tiesos, o ne klaidingo mokslo ir baimės. Tai bus laikas, apie kurį pranašo pasakytą, kad „vieną dieną gims tauta“. (Iza. 66:8). Izra-elis bus ana tauta; (1) dvasinis Izraelis, „šventoji tauta“; (2) kūniškasis Izraelis — jos žemiškasis atstovas. Ir iš Izraelio išeis šviesa, kuri privers nubaustąjį pasaulį pri-klaupiti. Po to įvyks pažadėtasis išlijimas šventosios Viešpaties dvasios „ant viso kū-no“, taip kaip šiose dienose ji buvo išlieta ant tikrųjų Jo tarnų ir tarnaičių: — Joelio 2:28.

Tie laikai bus Viešpaties išgelbėjimo die-na, apie kurią giedoją Dovydas (Psalmė 118:18-27): —

„Šita yra diena, kurią Viešpats padarė, Ją džiaugsimės ir linksminsimės. Akmuo, kurį statytojai atmetė, Verto kertiniu akmeniui. Tebūnie laiminamas, kurs ateina Vieš-paties vardan,

Mes laiminame jus iš Viešpaties namų. Ak, Viešpatie, gelbėk, meldžiu, Ak, Viešpatie, maldauju, duok sėkmės. Plakte plakė mane Viešpats, Bet mirčiai neatidavė maneš. Atverkite man teisumo vartus, Iėjęs pro juos aš dėkosiu Viešpačiui. Tai Viešpaties vartai, Teisieji įeina pro juos. Aš dėkoju tau, kad išklausei mane Ir tapai man išganymu. Dievas yra Viešpats, ir jis švietė mums“.

(Bus daugiau)

Kas domisi TIESA, reikalaukite v e l t u l spaudos šiuo adresu:

Lithuanian Bible Students,
212 E. 3rd. Street,
Spring Valley, Ill. 61362. U.S.A.

— Apmokamo skelbimo teisėm —

Europos lietuvių kronika

PUSLAPIO FONDAS AUGA

DBLS Valdyba, kaip matėme iš suvažiavimo aprašymo „Europos Lietuvyje“, ne tik pripažino, kad kovą už nepriklausomybę pagyventų, jei šiomis pavojingomis dienomis mūsų reikalai būtų išdėstyti pasaulinio garso dienraščio ištisame puslapyje, bet iš savo kuklaus izdo pirmai pradžiai paskyrė 100 svarų.

Suvažiavimo dalyviai, suprasdami tą reiką ir entuziastiškai remdami jį, taip pat sudėjo 56 sv. 10 šil. Vadinasi, po suvažiavimo tame puslapyje fonde jau turėjo 156 sv. 10 šil.

Reikalas skubus, dėl to jau pradėjo plaukti pirmosios tautiečių aukos iš toliau. Su dėkingumu DBLS Valdyba mini Manchesterio Klubą Valdybą, kuri tarp pačių pirmųjų paskyrė ir atsiuntė 20 sv.

Judrusis mūsų pensininkas J. Strumskis iš Nottinghamo atsiuntė 5 sv. ir plačiame savo laiške nurodo: „Mes, savanoriai, didžiujamės, kad nuo pat 1918 metų iki šių dienų garbingose savo narsuolių gretose turėjome ir dabar yra šaunių Lietuvos laisvės gynėjų, kaip DBLS Valdyba... DBLS Valdybos šauksmas pagalbos ir tautiečių panašus kaip Lietuvos Tarybos Vilniuje 1918 m. šauksmas yra skubiausias ir reikalingiausias visiems lietuviams. Mano gyvenime tai antras tvirtas šauksmas ką nors laimėti savo kraštui ir sau“.

Dr. J. Mockus savo 3 sv. auką palydinti laiška baigia: „Bet ką nors daryti reikia“. P. Sablinskas atsiuntė 2 sv., ir jo laiško žodžiai yra: „Džiugu, kad pagyvinote kovą prieš okupantą. Šiame žygyje mes visi, visi kartu“. Siųsdamas svarą, V. Apanavičius užgria sumanymą ir linki sėkmės. J. Strumskio iš Blandfordo svarą taip pat lydi kovingo nusiuteikimo laiškas. J. Jankaitis, skubėdamas su svaru į talką, norėtų gauti ir tą laikraštį, kuriame bus išspausdintas tasai politinis pasisakymas. Jautriu laišku savo svarą palydėjo ir M.S. Rimsa. Be to, DBLS Birminghamo skyrius atsiuntė 10 sv., Dr. K. Valteris 5 sv., J. Simanavičius 5 sv., R. Giedraitis 3 sv., po 1 sv. J. Petrėnas ir A. Ridžias, 10 šil. D. Gintas.

Taigi su dabartiniais aukotojais fondas jau sudarys 216 svarų.

Bet dar kartą primename, kad reikalas skubus, o ir suma toli gražu nepakankama. Jeigu ir visos trys Pabaltijo tautybės susidės, tai vis tiek patsai puslapis kainuos apie 1.800 svarų. Vadinasi, ir tada lietuviams reikės mokėti 600 svarų.

Jeigu reikalas būtų nudelstas, tai ir tuo jau šį bei tą pralaimėtume. Dėl to kartojamė ir prašome: PASKUBĖKIME!

Aukus siųsti: DBLS, Puslapių Fondas, 1 Ladbroke Gardens, London, W.11.

LONDONAS

TRADICINIS MARGUČIŲ BALIUS

Balandžio 1 d., šeštadienį, Moterų šv. Onos Draugija rengia Tradicinį Margučių Balių Sporto ir Socialinio Klubo salėje.

Tame vakare bus, ko iki šiol nebuvo, nes jis išpuola balandžio 1 d.

Draugijos vadovybė kviečia visus geriausius margučių margintojus dalyvauti, nes jie bus premijuojami.

SKAUTISKŲ FILMŲ VAKARAS

Balandžio 8 d., šeštadienį, 7 val. vak., bus rodomos filmos iš skautiško gyvenimo ir Anglijoje buvusių stovyklų. Kadangi šiais metais skautų organizacijai Anglijoje sueina 20 metų, kviečiame ta progą visus Londono lietuvius atvykti pasižiūrėti, ką skautai nuveikė, nes tai jų pirmą organizaciją, kuri savo darbo veiklą yra atžymėjusi filme!

Tad iki pasimatymo filmų vakare Londono Sporto ir Socialinio Klubo salėje — 345 A Victoria Park Road, E.9.

Perku Anglijos 5 šilingų sidabrinės monetos, taip pat ir kitų Europos kraštų sidabrinis pinigus, kaip rusų carinius sidabrinis rublius, Vokietijos 5 DM, Šveicarijos 5 Fr. ir t.t. ir visas lietuviškas monetas. Moku gerą kainą už gerai užlaikytus pinigus. Rašykite, ką turite. P. ZABLOCKIS, 2333 Ontario St., Vancouver 10, B. C. Canada.

LIETUVISKOS PAMALDOS

WOLVERHAMPTON — kovo 25 d., 8 val. vakare, St. John's Square, rekolekcijų pamokslas, išpažintys. Velykų I d. 10.30 val. išpažintys ir 11 val. šv. Mišios.

STOKE-ON-TRENT — Velykų antrą dieną, 12.30 val., Tunstall.

NOTTINGHAM — Didžiosios Savaitės bei Velykų pamaldos ir lietuviškos rekolekcijos Jaunimo Židinyje skelbiamos kronikos skyrinyje.

MANCHESTER — kovo 25 d., 4 val., St. Chad's bažn. rekolekcijų pamokslas, išpažintys. Velykų I d., 10.30 val. pamaldos Notre Dame seselių vienuolyne (Big-nor St., Cheetham, M/c 8). Rekolekcijų vedėjas kun. J.P. Vilutis.

BOLTON — kovo 27 d., 10.30 val., pamaldos St. Patrick's bažn. (Great Moor St.). NOTTINGHAM — balandžio 2 d., 11 val., Liet. Židinyje ir 12 val. Ukrainiečių salėje, liet. skautų jubiliejaus proga.

NOTTINGHAMAS

DIDŽIOJI SAVAITĖ, REKOLEKCIJOS IR VELYKOS

Lietuvių Jaunimo Židinyje Did. Ketvirtadienį 8 val. vakare bus pamaldos ir Nottinghamo bei apylinkių lietuviams rekolekcijų pradžia. Jas praveda kun. A. Geryba, pagelbstimas kitų Židinio kunigų. Sekančiomis dienomis rekolekcijos jungiamos su pamaldomis: Did. Penktadienį — 3 val. po pietų su šv. Komunija, Did. Šeštadienį — 8 val. vakare su Ugnies, Velykų Žvakės šven-tinimu ir šv. Mišiomis. Velykų rytė Prisiškė limo ir rekolekcijų užbaigos Mišios bus 11 val. Antrą Velykų dieną pamaldos 11 val. Tautiečiai yra maloniai kviečiami didžiųjų rmties ir vilties dienų proga dvasiniu susitelkimu pasinaudoti.

MARGUČIŲ BALIUS

Antrąją Velykų dieną, 7 val., Ukrainiečių klubo salėje (31 Bentinck Rd.), ruošiamas Margučių balius.

Gražiausi margučiai gaus premijas. Vėliau bus šokiai, grieš gera muzika.

Prašome tautiečius gausiai dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

TALKA LIET. JAUNIMO ŽIDINIUI

Aušros Vartų Jaunimo Židinio mašinai pirkti Wolverhamptono lietuvių per A. Ivanauską sudėjo 43 sv. 14 š. 6 p., Stoke-on-Trento tautiečiai per P. Vencaitį suaukojo 38 sv. Rinkėjams ir aukotojams Židinio vadovybė širdingai dėkoja. Taip pat pa-dėka visiems, kurie liet. jaunimo įstaigą prisiminė Velykų proga.

Mašinos fondas tuo tarpu siekia 244 sv. 3 šilingus. Smulkiau bus skelbiama „Šaltinyje“.

PAIESKOJIMAI

VITORTAS Česlovas, Bronislavo sūnus, gimęs 1895 m. Vilniuje, ir DAILIDIENĖ — Jasevičiūtė Ona Gabrielė, Juozo duklė, gimusi 1918 m. Žviriuose, Jurbarko rajone, patys arba žinantieji apie juos prašom rašyti „Europos Lietuvio“ Administracijai.

ATEITININKŲ FEDERACIJOS VYR. RINKIMŲ KOMISIJOS PRANEŠIMAS ATEITININKAMS

Vyr. Fed. Valdyba paskelbė Federacijos vado ir kontrolės komisijos rinkimus ir su-darė vyr. rinkimų komisiją (VRK), kurios adresas yra: J. Tininis (pirmininkas), 2412 McCready Ave., Los Angeles, Calif., 90039, USA.

Balsuoti gali visi ateitininkai, turintieji teisę rinkti MAS, SAS ir ASS padalinių va-dovybes.

Šiame krašte VRK pavedė Krašto Valdy-bai sudaryti Krašto Rinkimų Komisiją (KRK), kurios adresas yra: 32 Puteaux House, London, E.2. Jos sudėtis: V. Joku-baitis — pirmininkas, S. Kasparsas — sekre-torius, B. Glevėckas — narys.

VRK skelbia visų ateitininkų registraci-ją. Visos ateitininkų padalinių vadovybės prašomos pristatyti KRK savo balsuotojų sąrašą iki kovo 15 d. Padaliniui nepriklausą at-kai registruojasi KRK arba VRK, jei-gu tame krašte nėra Rinkimų Komisijos.

Kiekvienas at-kas gali tikrinti balsuoto-jų sąrašus iki 1967 m. balandžio 15 d.

Kandidatus į Federacijos vadus, į kont-rolės komisijos pirmininkus ir į dviejų kontrolės narių vietas siūlyti gali ne ma-žiau kaip 5 balsuotojai. Jie turi nurodyti kandidatų vardus, pavardes, amžių, adre-są ir pridėti raštišką kandidato sutikimą kandidatuoti. Siūlytojai pasirašo paduoda-mi savo adresus, ir padalinių kandidatų pa-siūlymai siunčiami Vyr. RK ir turi pasiekti ją ne vėliau kaip iki 1967 m. balandžio 15 dienos.

Balsavimo data ir taisyklės bus nurody-ta kartu su balsavimo lapu.

VRK prašo visas at-kų vienetų vadovy-bes sudaryti savo narių sąrašus ir juos lai-ku pristatyti KRK ir kviečia visus at-kus pasirūpinti kandidatais ir balsuoti.

Vyriausioji Rinkimų Komisija

SKAUTISKUOJU KELIU

SKAUTŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS NOTTINGHAME

LSS Anglijos Rajonas skautų sukakties dvidešimtmetį atžymi balandžio 2 d. Nottinghame (31 Bendick Rd., Ukrainiečių klubo salėje). 12 val. pamaldos, 2 val. toje pačioje salėje įvyksta iškilminga skautų sueiga.

Kviečiame plačiąją visuomenę, seses ir brolius dalyvauti šiose išskilmėse ir parem-ti mus moraliai.

PADEKA

Ruošiant rajono dvidešimtmečio šventę, susidaro stambių išlaidų. Geros valios tau-tiečių dėka ši problema pusėtinai bus iš-spręsta. Tam reikalui jau aukojo J. Levin-skas 4 sv., K. Plukas 5 sv., Bradfordo visuomenės Vasario 16 minėjime 12 sv. 16 šil.

Rajono vardu tariame nuoširdų skautiš-ką acių!

PRANEŠIMAS

Dvidešimtmečio minėjimo bilietus gali-ma jau gauti pas vadovus ar tiesiogiai kreipiantis į Manchesterio Tėvų Komiteto pirmininką šiuo adresu: S. Karnas, 137 Windsor Rd., Oldham, Lancs. Numeruotų bilietų kaina 5 šil., vaikams 1.6 šil.

Nenumuotų vietų kaina 3 šil., vaikams 1.6 šil.

Norintieji gauti nakvynes, prašomi kreip-tis nurodytuoju Tėvų komiteto pirmininko adresu.

Rajono Vadija

JUBILIEJINĖS PAMALDOS

Lietuvių Skautų Anglijos Rajono jubili-ejinės pamaldos įvyks Nottinghamo balan-džio 2 d., 12 val., Ukrainiečių salėje.

Maloniai kviečiame jose skautus, skau-tes ir kitus dalyvius priimti šv. Komuniją. Išpažintį geriausia atlikti savo vietovėse iš anksto. Bet kas norės, ją galės atlikti prieš pamaldas ir jų metu.

Priimdami Sakramentus, tinkamiau iš-reikšime padėką viso gėrio Davėjui ir stip-resnėmis viltimis žvelgsime ateities žygin.

Kun. S. Matulis, MIC

Rajono Dvasios Vadas

MANCHESTERIS

MARGUČIŲ BALIUS

Pirmąją Velykų dieną Manchesterio Lie-tuvių Socialinio Klubo Valdyba savo pa-talpose rengia margučių balių. Gražiausi margučiai gaus premijas. Šokiams gros ge-ra kapela.

Pradžia 6 val. vakaro.

Prašome gausiai dalyvauti.

Klubo Valdyba

DR. VINCO KUDIRKOS MINĖJIMAS

Balandžio 8 d., 6 val. vak., Manchesterio Lietuvių Socialinio Klubo Valdyba savo klubo patalpose rengia Dr. V. Kudirkos minėjimo trečiąją paskaitą, kurią skaitys mokyto. D. Dainauskas. Po paskaitos — šo-kiai. Gros gera kapela. Prašome gausiai da-lyvauti.

Klubo Valdyba

PADEKA

Susilaukusi iš savo bičiulių didžiulės tal-kos, kol sirgo mano mylimas vyras, o pas-kuo tvarkant jo laidotuves ir globojant ma-ne, ypač jaučiu ir reiškiu čia nuoširdžiausią padėką už daugartinį velionies lanky-mą sergančio ir dalyvavimą laidotuvėse kun. V. Kamaičiui, už brolišką pagalbą ir rūpinimąsi velioniu ir manim ponams Ge-lažnikams, Kontrimams, Mockams, Berna-tavičiams, Zinkams, Ivanauskams, Kar-nams, Strazevičiams, Gerdžiūnui, Banai-čiui, Ignaičiams, Lekšienei, Stepanavičiui, Petrauskui, taip pat jiems ir dar Eccles lie-tuviams, Manchesterio Klubo Valdybai, santarviečiams ir visiems kitiems už gėles, užuojautas, dalyvavimą laidotuvėse, kartu atsiprašydama, kad šią sunkią sau valan-dą, jausdama dėkingumą, nesu gal pajėgi visų prisiminti ir išvardyti pavardėmis.

Ona Ramonienė

Lietuvio namuose ramioj ir gražioj vietoj išnuomojamas vienam asmeniui didelis, patogus kambarys. Tinka pensininkui. Skambinti tel. 940 - 6377.

Lietuviškas krupnikas ir lietuviška

degtinė DAR PO VIENĄ — abi su

pristatymu £4.10.0.

Pokelis trijų devynerių 11/6 šil.

Z. JURAS

421 Hackney Rd., London, E.2

Tel. SHO 8734

LAUŽYMO KLaida

Sis eilutes prašau prijungti prie J. Lio-bės straipsnio 1 kol. apačios (3 psl.): radau ir jį patį su Pranu Pažerskiu. O kai kitą dieną jie atvyko pas mane, tai tada jis papasakojo apie savo kelionę.

Traukėsi jis iš Lietuvos su ginklu. Netoli Sedos išėjo 9 vyrai žvalgybon, o kai ru-sai užpuolė, tai iš 9 liko tik 4. Tada dar ne-

VOKIETIJA

MINĖJIMAS HAMBURGE

Hamburge Vasario 16 minėjimas suruoš-tas vasario 25 d. puošnioje miesto salėje. Scena papuošta lietuvių ir vokiečių vėlia-vomis ir dideliu Vytim.

Atidaromąją kalbą pasakė kun. V. Šar-ka. Sugiedotas Lietuvos himnas.

Kun. V. Šarka apgailestavo, kad sveiki-namąją kalbą prisizadėjęs pasakyti vysk. J. von Rudloff susirgo ir negalėjo atvykti. Pakvietė Dr. R. Seffrin, kuris žmonėms jau pažįstamas ir buvo sutiktas plojimais. Dr. R. Seffrin savo kalboje išreiškė lietuviams viltį atgauti laisvę.

Meninėj programoj fortepionu skambino A. Smetona, pasirodė solistė Laimutė Ste-paitienė (atskrido lėktuvu iš Frankfurto), kuri savo gražiu ir techniškai išlavintu bal-su padainavo liet. kompozitorių dainų. Vė-liau daininkė I. Schroeder, dar po auto ka-tastrofos ne visai tvirta, taip pat padainavo lietuvių kompozitorių kūrinį. Joms akom-panavo estė Silvia Lemkė. S. Lemkė pasvei-kino lietuvių Nepriklausomybės šventės progą, o kun. V. Šarka Liet. B-nės vardu per S. Lemkė pasveikino estus.

Tautinių šokių grupę, vadovaujama O. Boehmienės, pašoko tautinių šokių. Šo-kiams grojo stud. R. Baliulis.

Kun. V. Šarka perdavė Hamburgo mies-to senato, ukrainiečių, estų ir kitų tautų sveikinimus.

Atsilankė apie 150 asmenų.

Prie papuošimo ir paruošimo daug pasi-darbavo stud. A. Lingė ir J. Valaitis.

Buvo girdėti nepasitenkinimo balsų, kad rengėjai nepasirūpino užsakyti kur nors kavinėje vietos susirinkti ir pasikalbėti po minėjimo.

J. Čekauskas

MIRĖ JULIUS KRIAUCIUNAS

Vasario 1 d. Liubecke mirė Julius Kriau-ciūnas, gim. 1886.V.10 Alytuje.

UKRAINOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PAMINĖJIMAS HAMBURGE

Sausio 28 d. Hamburge gyvenantieji uk-rainiečiai suvažiavo paminėti savo tautos nepriklausomybės paskelbimo 49 metines. Buvo per 300 žmonių, tarp jų ir aukštų sve-čių, nemaža vokiečių.

Minėjimą atidarė dekanas I. Leskowycz, pasakydamas įžangos žodį. Pagrindinę kal-bą pasakė ukrainiečių Centro nacionalinės tarybos narys Mgr. A. Melnyk. Meninė da-lis buvo puikiai paruošta ir spalvinga.

J. Pyragas

KNYGA DOVANŲ

Bochholto PLB apylinkės pirm. J. Petrai-tis savo lėšomis nupirko 4 egz. Armonienės „Palik ašaras Maskvoje“ vokiečių kalba ir padovanojo bibliotekoms ir pavieniams as-menims: 1 egz. Nordrheinwestfalijos vi-daus reikalų ministerijos suaugusių lavini-mosi skyriaus vedėjui, 1 egz. metalo profe-sinės sąjungos bibliotekai Bochholte, 1 egz. Bochholto miesto bibliotekai ir 1 egz. Deut-sche Friedensunion rajono sekretoriui.

(VKV Int.)

SKANESTŲ PARODA

Hamburge kovo 9-15 d. vyko tarptautinė gastronomijos paroda, kurioje dalyvavo 12 užsienio valstybių. Nors tokios parodos vyksta kasmet, bet niekad taip dar nebu-vo, kad taip gausiai dalyvautų užsienių valstybės. Pirmą kartą dalyvavo Pakista-nas, Bulgarija, Lenkija, JAV ir Belgija. Taip pat dalyvavo Danija, Olandija, Šveica-rija, Prancūzija ir, žinoma, V. Vokietija.

Šias parodas visuomet lanko žmonės la-bai gausiai, o ypač smalsiajai, norintieji įvai-riais gaminiais pasigardizuoti.

Ten pat, kur vyko paroda, iškilmių salė-jė kasdien buvo du varietės seansai. Paro-dos metu iškilmių salėje dalyvavo 100 ar-tistų ir 14 orkestrų.

Liūdna lietuviui, kai matai tokiose paro-dose įvairių kraštų pagamintuosius skanės-tus, bet niekur nematai lietuviškų. O mes Nepriklausomybės laikais jų turėjome ir galėjome jais pasididijuoti.

J. Čekauskas

NEZINOMI PINIGŲ SIUNTĖJAI

Lietuvių Namų Akc. Bendrovė pašto per-laidomis yra gavusi už knygas ar laikraštį iš Vokietijos — iš Heidelbergo 1 sv. 19 šil. 7 penus ir iš Vechtos — 4 sv. 17 šil.

Perlaidose nenurodyti siuntėjai. Prašomi atsiliepti šių sumų siuntėjai.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Lad-broke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Są-junga ir Liet. Namų Akc. B-vė.

Redakcija rankraštius taisto ir trumpa savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 50 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams; Vokietijoje — DM 22.

Už laikraštįje kieno nors spausdina-mųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

PAVASARINIAI IR VASARINIAI

SIUNTINIAI 1967 METAMS

Iš daugelio specialiai sudarytų mūsų siuntinių 1967 metų pavasariui ir vasarai siūlome du, kurie yra labai praktiški, už žemą kainą ir į juos yra įtraukta viskas, kas labiausiai reikia Jūsų artimiesiems.

Žinoma, taip pat kiekvienas siuntėjas gali sudaryti dovanų siuntinį savo nuožiūra, pasinaudodamas mūsų kainoraščiu.

MOTERIŠKAS (1967)

Nailoninis itališkas su diržu lietpaltis, 3 jardai vilnonės angliškos kostiumui medžiagos, 4 jardai puikios suknelei medžiagos, 1 komplektas nailoninių apatinių rūbų, 2 p. geriausios rūšies nailoninių ko-jinių, 1 gėlėta šilkinė skarelė, 1 nailoninė skarelė, 12 įvairių namų ruošai adatų, 2 špūlės labai stiprių siūlų, 1 trumpom rankovėm megztukas.

Kaina £25.0.0.

VYRIŠKAS (1967)

Itališkas nailoninis su diržu dėvimas lietpaltis, 3½ jardo angliškos vilnonės kostiumui medžiagos, 2 nailoniniai marškiniai, 1 terileno kaklaraištis, 1 komplektas apatinių rūbų, 2 p. nailoninių arba vilno-nių kojinių, 12 įvairaus dydžio adatų, 2 didelės špūlės stiprių siūlų, 3 jardai vilnonės paltui medžiagos.

Kaina £25.0.0.

Jungtinis moteriškas ir vyriškas siuntinys (1967)

kainuoja £45.0.0.

Tebesiuočiamė ir visus kitus anksčiau mūsų skelbtus siuntinius dar vis už tą pačią kainą.

Automobilius, motociklus, dviračius, siuvamąsias mašinas, svaigina-muosius gėrimus, maistą (sov. gamybos) pristatome iš kooperatyvų Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje.

Persiunčiame ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421 HACKNEY RD., LONDON, E.2. ENGLAND.
Tel. SHO 8734

Seniausia šioje srityje lietuvių firma, greitas ir garantuotas pristatymas.

ATSTOVAI: A. Kuzmickas, 31 Milton St., Eccles, Manchester.
H. Petrauskas, 25 Prior Rd., Noble Park, Melbourne, Australia.
A. Kusinskis, 167 College St., Sudbury, Ont., Canada.

Galime pervesti ir pinigus, už ką gavėjas turi teisę pasirinkti, kas jam reikalinga, iš specialių krautuvių.